

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2026-2028

Wykaz skrótów

CIS	Centra Integracji Społecznej
CUS	Centrum Usług Społecznych
DEKST	Departament Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki
DI	Deinstytucjonalizacja
DOZ	Departament Ochrony Zdrowia
DPS	Dom Pomocy Społecznej
DWEFS	Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS+	Europejski Fundusz Społeczny Plus
FERS	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego
FEŚ	Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego
JOPS	Jednostka Organizacyjna Pomocy Społecznej
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego
KIS	Klub Integracji Społecznej
KOOWES	Kielecko-Ostrowiecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
LPDI	Lokalny plan rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji
LSWS	Lokalne systemy wsparcia seniorów
MRPiPS	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
NGO	non-government organization – organizacja pozarządowa
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej
OWES	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
PES	Podmiot Ekonomii Społecznej
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PR	Program regionalny
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
RPDI	Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji
ŚOA	Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny
ŚOWES	Świętokrzyski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
ŚUW	Świętokrzyski Urząd Wojewódzki
WTZ	Warsztaty Terapii Zajęciowej
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy
ZAZ	Zakład Aktywności Zawodowej

Spis treści

Wykaz skrótów	2
1. Wprowadzenie	4
2. Sposób opracowania Planu	5
3. Cele i założenia dotyczące tworzenia i systemu realizacji Planu	6
4. Obszary interwencji.....	8
OBSZAR I. Wsparcie rodziny i pieczy zastępczej	13
OBSZAR II. Osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względem na wiek, chorobę i niepełnosprawność	21
OBSZAR III. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego.....	33
OBSZAR IV. Osoby w kryzysie bezdomności	39
OBSZAR V. Aktywna integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	43
5. Monitoring	51
Załącznik.	Diagnoza usług społecznych w województwie świętokrzyskim, grudzień 2025

1. Wprowadzenie

Usługi społeczne obok polityki zabezpieczenia dochodu są najważniejszym komponentem polityki społecznej. Stanowią one odpowiedź na wyzwania społeczne i powiązane są z potrzebami wynikającymi z takich procesów jak: zmiany demograficzne i starzenie się społeczeństwa, zmiany w strukturze rodzin, przeobrażenia rynku pracy, wzrost liczby osób o szczególnych potrzebach i z niepełnosprawnością, ryzyka socjalne, kryzysy personalne i rodzinne, a także zapotrzebowanie na kompetencje i kwalifikacje. Dostępność usług w zakresie wsparcia społecznego i profilaktyki powinna być realizowana z myślą o każdej osobie, która może ich potrzebować, ale szczególne miejsce w społeczeństwie przypisuje się osobom z grup szczególnie zagrożonych wykluczeniem, takich jak: osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysach: psychicznym, bezdomności, uzależnienia i przemocy oraz dzieci i młodzież przebywające w pieczy zastępczej. Tym grupom (przede wszystkim) dedykowane są: Strategia Rozwoju Usług Społecznych. Polityka publiczna do 2030 r. (z perspektywą do 2035) oraz „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030”, a na poziomie regionalnym Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji (RPDI).

Proces deinstytucjonalizacji programowany jest w perspektywie wielu lat, co powoduje, że zmiany w zakresie dostępności usług i ich koordynacji będą następowały etapowo w sposób:

- a) zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby), jak najbardziej zbliżony do warunków odpowiadających życiu w środowisku domowym i rodzinnym;
- b) umożliwiający odbiorcom tych usług kontrolę nad swoim życiem i decyzjami, które ich dotyczą;
- c) chroniący odbiorców usług przed izolacją od ogółu społeczności;
- d) gwarantujący prymat indywidualnych potrzeb mieszkańców gmin nad organizacyjnymi wymogami i procedurami.

Regionalny Plan Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2026 -2028 przygotowywany został przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w wymiarze regionalnym. Plan przyczynia się do ustrukturyzowania planowanych zmian w zakresie rozwoju usług społecznych zgodnie z wynikiem przeprowadzonej diagnozy regionalnej (Załącznik do Planu) i powinien stać się punktem wyjścia dla lokalnych planów deinstytucjonalizacji realizowanych na poziomie poszczególnych gmin i powiatów.

2. Sposób opracowania Planu

Uchwałą nr 2342/25 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 18 czerwca 2025 roku przystąpiono do opracowania Planu oraz powołano Zespół Konsultacyjno-Doradczy ds. Opracowania Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2026-2028.

W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele organizacji sektora społecznego i instytucji świadczących usługi społeczne, reprezentanci kluczowych grup kategorialnych: osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysie zdrowia psychicznego, zajmujący się problemem kryzysu bezdomności oraz wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.

Do prac w Zespole zaproszono przedstawicieli m.in. ośrodków wsparcia ekonomii społecznej, organizacji pozarządowych posiadających doświadczenie w realizacji usług społecznych:

- Świętokrzyski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, Caritas Diecezji Kieleckiej,
- Kielecko-Ostrowiecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, Stowarzyszenie Integracja i Rozwój,
- Świętokrzyska Rada Działalności Pożytku Publicznego,
- Wojewódzka Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Koła Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną w Kielcach,
- Świętokrzyska Rada Seniorów.

W procesie prac nad Planem uczestniczyli przedstawiciele Instytucji Zarządzającej i Pośredniczącej Funduszami Europejskimi w regionie, w tym pracownicy: Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

W pracach nad Planem zaproszeni zostali również pracownicy merytoryczni Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego: Departamentu Rozwoju Regionalnego, Departamentu Ochrony Zdrowia, Departamentu Edukacji, Kultury i Sportu, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej oraz Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego.

W pracach nad Planem udział wzięli również instytucje: Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyski Urząd Wojewódzki oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach. Zróżnicowanie składu osobowego Zespołu nadaje procesowi tworzenia planu charakter interdyscyplinarny.

Plan poddany został konsultacjom społecznym zgodnie z Uchwałą Nr VIII/94/19 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 15 kwietnia 2019 r. w sprawie przyjęcia zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami województwa świętokrzyskiego (Dz. Urz. Woj. Święt. z 2011 r., Nr 217 poz. 2537).

3. Cele i założenia dotyczące tworzenia i systemu realizacji Planu

Jednym z kluczowych działań wdrożeniowych określonych przez przyjętą Uchwałą nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. Strategię Rozwoju Usług Społecznych (M.P. poz. 767), jest wskazanie regionalnych ośrodków polityki społecznej jako koordynatorów obszaru włączenia społecznego w tym rozwoju usług społecznych i procesu DI.

Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2026-2028 określa działania na rzecz samorządów oraz podmiotów ekonomii społecznej, które będą realizowane przez ROPS, departamenty merytoryczne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego oraz jednostki organizacyjne samorządu województwa. Źródłem finansowania realizacji Planu są środki z funduszy europejskich EFS+ i EFRR w programie regionalnym Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 (FEŚ), środki z programu krajowego Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS), a także środki z budżetu województwa. Plan uwzględnia również możliwości dofinansowania działań realizacji usług społecznych przez JST z budżetu państwa.

Cele Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji

- Zintegrowanie regionalnych celów i działań operacyjnych dotyczących rozwoju usług społecznych i usług zdrowotnych oraz procesu deinstytucjonalizacji w spójny proces działań adresowanych przede wszystkim do podmiotów lokalnych, odpowiedzialnych za organizowanie, dostarczanie i finansowanie tych usług ze środków własnych lub z innych źródeł, w tym z budżetu państwa.
- Silniejsze powiązanie dostępnych źródeł finansowania, w szczególności funduszy europejskich, a także innych źródeł finansowych dostępnych w województwie z regionalnymi i lokalnymi celami i działaniami w obszarze usług społecznych.
- Wytyczenie poprzez działania finansowe i poza finansowe oczekiwanych kierunków rozwoju usług na poziomie lokalnym i ponadlokalnym.
- Skoordynowanie działań podejmowanych przez różne departamenty lub jednostki organizacyjne samorządu województwa oraz uwzględnienie potencjału i zasobów sektora obywatelskiego i partnerów społecznych.

Dokumenty strategiczne krajowe kluczowe w procesie opracowania Planu

- Ogółouropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności;
- Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030, z perspektywą do 2035 r.;
- Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030;
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- Rekomendacje Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej: „Włączenie społeczne w Programach Regionalnych”.

Dokumenty o charakterze regionalnym

- Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego 2021-2030;
- Program Regionalny – Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027;
- Program Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi (opracowany na każdy rok);
- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025;
- Regionalny Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do roku 2025;
- Wojewódzki program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021-2026;
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2028;
- Ramowy program ochrony osób doznających przemocy domowej w województwie świętokrzyskim na lata 2023-2028;
- Ramowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową w województwie świętokrzyskim na lata 2023-2028;
- Ramowy program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową w województwie świętokrzyskim na lata 2023-2028;
- Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Świętokrzyskiego do 2030 r.;
- Wojewódzki program poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego województwa świętokrzyskiego do roku 2030;
- Wojewódzki program rozwoju zróżnicowanych form wspieranego zatrudnienia oraz przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi województwa świętokrzyskiego do roku 2030;
- Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Świętokrzyskim do 2023 roku.

Programy realizowane w ramach Funduszu Solidarnościowego

- „Centra opiekuńczo-mieszkalne”;
- „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego;
- „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego;

Rządowe Programy z zakresu wsparcia społecznego

- *Rządowy Program „Asystent Rodziny”*
- *Rządowy Program wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej*
- *Program „Opieka 75+”;*
- *Program wieloletni „Senior+”;*
- *Program wieloletni na rzecz Osób Starszych „Aktywni+”;*
- *Program „Od zależności ku samodzielności”.*

4. Obszary interwencji

Obszary interwencji określone w Planie wynikają z diagnozy usług społecznych, uwzględniają specyfikę lokalnych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2026-2028

OBSZAR I. Wsparcie rodziny i pieczy zastępczej

OBSZAR II. Osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, chorobę i niepełnosprawność

OBSZAR III. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

OBSZAR IV. Osoby w kryzysie bezdomności

OBSZAR V. Aktywna integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Każdy z obszarów interwencji konstruowany jest osobno, jednakże uwzględniono wzajemnie powiązania w występujących problemach społecznych, uwzględniając fakt, że grupy docelowe dla poszczególnych obszarów mogą się pokrywać, a działania w poszczególnych obszarach mogą być powiązane z działaniami w innych. Na etapie wdrażania należy wziąć pod uwagę powiązania pomiędzy poszczególnymi obszarami, np. dbając o kolejność poszczególnych działań, planując udział w naborach projektów itp.

Diagnoza

Na potrzeby opracowania Planu dokonana została „Diagnoza usług społecznych w województwie świętokrzyskim, grudzień 2025”, stanowiąca nierozłączną część Planu. Analiza potrzeb ujęta w przeprowadzonej diagnozie dotyczy osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym: osób potrzebujących wsparcia w funkcjonowaniu w rodzinie, rodzin z dziećmi, dzieci w wieloosobowych placówkach całodobowych, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysie zdrowia psychicznego i ich rodzin, osób w kryzysie bezdomności, zagrożonych bezdomnością oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, jak również potrzeb jednostek samorządu terytorialnego, na których terenie, będą wdrażane rozwiązania: m.in. możliwości finansowe, lokalowe, kadrowe oraz potrzeby pracowników wykonujących usługi społeczne.

Diagnoza stanowi podstawę określenia kierunków działań Planu i ma na celu: zgromadzenie, uzupełnienie, pogłębienie oraz – co bardzo istotne – zweryfikowanie posiadanej wiedzy na temat zjawisk i procesów społecznych toczących się w województwie świętokrzyskim.

Całość diagnozy została umieszczona w załączniku do Planu. W przedmiotowym dokumencie zostaną uwzględnione najważniejsze wynikające z niej wnioski.

Odbiorcy

Odbiorcy adresowanych działań, wynikają z obszaru interwencji. Zaliczamy do nich: przedstawicieli JST, kadrę JOPS, członków NGO, mieszkańców województwa. Odbiorcy jak i działania zaplanowane w Planie są zgodnie z zapisami innych dokumentów strategicznych jak również nie mogą przekraczać ram prawnych regulujących, tak zadania jak i uprawnienia samorządu województwa. Działania, do których zobowiązany jest samorząd województwa, w dużej mierze dotyczą szkolenia i doskonalenia zawodowego kadr jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej. Należy jednak pamiętać, że do zadań samorządu województwa należy również tworzenie i promowanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej jak i wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej. Oznacza to, że przy tworzeniu i testowaniu modeli, szczególnie działań mających znamiona innowacyjności, możliwe jest kierowanie działań bezpośrednio do mieszkańców.

Rekomendacje horyzontalne

- Opracowanie na szczeblu gminnym i powiatowym lokalnych planów rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji (LPDI).
- Ustanowienie na poziomie gmin i instytucji koordynatora usług społecznych i zdrowotnych.
- Wsparcie tworzenia i rozwoju centrów usług społecznych (CUS).
- Wsparcie tworzenia Centrów Zdrowia Psychicznego (CZP).
- Wsparcie tworzenia zakładów aktywności zawodowej oraz miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych.
- Wsparcie w zakresie tworzenia mieszkań: wspomaganych, treningowych, wspieranych z koszykiem usług oraz mieszkań adaptowalnych.
- Koordynacja polityki społecznej w regionie przez ROPS.
- Upowszechnianie rekomendacji w zakresie lokalnych systemów wsparcia dla seniorów.
- Wykorzystywanie możliwości rozwoju środowiskowych usług społecznych w ramach Rządowych Programów z zakresu wsparcia społecznego.
- Wzmacnianie podmiotów ekonomii społecznej jako realizatorów usług społecznych.
- Preferowanie we wsparciu osób z określonych w Planie obszarów interwencji, które mają utrudniony dostęp do usług społecznych w związku z wykluczeniem komunikacyjnym.

Działania Horyzontalne

Planowane do realizacji działania regionalne o charakterze horyzontalnym to działania obejmujące wszystkie obszary interwencji planowane do realizacji w ramach Regionalnego Planu dla województwa świętokrzyskiego.

Wykaz działań regionalnych obejmujących wszystkie obszary interwencji planowane do realizacji w ramach RPD Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2025:

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie	Źródło finansowania	Planowana alokacja	2026 r.	2027 r.	2028 r.
1.	Zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych oraz wsparcie procesu deinstytucjonalizacji.	PR FEŚ EFS Plus Działanie 9.4	30 000 000 zł	X		
2.	Realizacja projektu „Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim” przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego. Głównym celem projektu jest m.in.: wsparcie jednostek, podmiotów, instytucji w procesie zmian systemowych związanych z rozwojem środowiskowych usług społecznych, DI, tworzeniem i wspieraniem CUS, wypracowaniem mechanizmów współpracy i kooperacji międzysektorowej, a także wdrażaniem nowych rozwiązań w obszarze włączenia społecznego. Główni odbiorcy działań w ramach projektu: – samorządy terytorialne i ich jednostki organizacyjne, jako podmioty odpowiedzialne za organizację i dostarczanie usług aktywizacyjnych i usług społecznych na poziomie lokalnym oraz podmioty organizujące wspieranie rodziny, pieczę zastępczą i adopcję, a także otoczenie systemu wspierania rodziny, pieczy zastępczej i adopcji; – ośrodki wsparcia ekonomii społecznej; – inne podmioty realizujące działania z zakresu polityki społecznej na poziomie lokalnym i regionalnym, w tym szczególnie: PES i podmioty prywatne, które realizują zadania w obszarze polityki społecznej na rzecz społeczności lokalnych; – organizacje pozarządowe; – przedsiębiorcy; – podmioty sektora publicznego, prywatnego i społecznego	FERS EFS Plus Działanie 04.13	8 042 480,68 zł	X	X	X

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie	Źródło finansowania	Planowana alokacja	2026 r.	2027 r.	2028 r.
	realizujące szeroko rozumiane zadania w obszarze polityki społecznej. Planowane działania obejmują: analizy i badania, szkolenia, warsztaty i konferencje oraz rozwój i koordynacja ekonomii społecznej.					
3.	Realizacja projektu pn. „Tworzenie Lokalnych Systemów Wsparcia dla Seniorów” przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego we współpracy z 19 gminami powiatu kieleckiego oraz miastem Kielce. Wsparciem objęci zostaną seniorzy w wieku 60+ z terenu miasta Kielce i 19 gmin powiatu kieleckiego – osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Grupa objęta wsparciem to osoby: niesamodzielne i zależne, które wymagają kompleksowej opieki i wsparcia w miejscu zamieszkania poprzez zaspokojenie ich codziennych potrzeb życiowych, opiekę pielęgniarstwa i higieniczną. Ponadto grupa docelowa stanowią również osoby objęte kursami i szkoleniami, które stanowią główny element w wypracowaniu systemu koordynacji świadczenia usług społecznych i zdrowotnych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Planowane działania obejmują usługi: zdrowotne, społeczne, wspierające, a także koordynacyjne.	PR FEŚ EFS Plus Działanie 9.4	24 057 285,64 zł	X	X	
4.	Realizacja „Programu współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi” realizowany przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego. Priorytety współpracy oraz zadania merytoryczne obejmują m.in.: – ochronę i promocję zdrowia, w tym działalność leczniczą; – przeciwdziałanie narkomanii; – profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych;	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego	Planowana alokacja w 2026 r.: 7 211 000 zł	X	X	X

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie	Źródło finansowania	Planowana alokacja	2026 r.	2027 r.	2028 r.
	– działalność na rzecz osób niepełnosprawnych; – pomoc społeczna – przeciwdziałanie przemocy; – rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych; – ekonomia społeczna. Głównym celem Programu jest zaspokajanie potrzeb i podnoszenie poziomu życia mieszkańców regionu oraz wspomaganie zrównoważonego rozwoju województwa.					

Wskaźniki horyzontalne:

Lp.	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa do końca 2028 r.
Horyzontalny			
1.	Liczba gmin, w których utworzono CUS.	12	18
2.	Liczba gmin, w których utworzono miejsce koordynacji usług społecznych i zdrowotnych.	7	30
3.	Liczba jednostek samorządu terytorialnego, które opracowały LPDI.	15	58
4.	Liczba gmin, w których funkcjonują mieszkania wspomagane treningowe, wspierane z koszykiem usług dostosowanych do indywidualnych potrzeb osoby.	15	25
5.	Liczba pracowników zatrudnionych w instytucjach i podmiotach działających na rzecz włączenia społecznego objętych wsparciem w formie szkoleń, doradztwa i innych form wsparcia, w tym m.in. w zakresie DI, usług społecznych.	-	700

OBSZAR I. Wsparcie rodziny i pieczy zastępczej

1.1. Kluczowe wnioski z diagnozy

- Niewystarczająca liczba asystentów rodziny, w stosunku do zapotrzebowania zgłaszanego przez gminy oraz w stosunku do liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Brak zatrudnienia asystenta rodziny w 11% gmin.
- Brak dostępności usługi wsparcia rodziny przez rodziny wspierające. W województwie świętokrzyskim nie odnotowano rodzin pełniących funkcje rodziny wspierającej.
- Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. W 55% gmin województwa nie funkcjonują tego typu placówki.
- Nierównomierny rozkład jednostek specjalistycznego poradnictwa funkcjonujących w województwie. Jednostki tego typu skoncentrowane są w centrum regionu i dużych miastach powiatowych. Co skutkuje utrudnioną dostępnością usług specjalistycznego poradnictwa w szczególności dla mieszkańców terenów wiejskich oddalonych od Kielc i dużych miast powiatowych.
- W regionie obserwuje się wyższe niż średnio w Polsce wskaźniki występowania przypadków przemocy domowej.
- Utrzymujący się wysoki odsetek dzieci przebywających w pieczy instytucjonalnej (32%).
- Co drugie dziecko w pieczy zastępczej znajduje się, na skutek problemu uzależnienia najbliższych od alkoholu lub innych środków (51%).
- Rodziny zastępcze zawodowe stanowią zaledwie 3% ogółu rodzin zastępczych funkcjonujących w województwie świętokrzyskim, 1% stanowią rodzinne domy dziecka.
- Niewydolny system pieczy zastępczej oraz adopcji, występowanie sytuacji kryzysowych z umieszczeniem dziecka w pieczy.
- Niewielka liczba rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego (8 rodzin) oraz rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych (1 rodzina).
- Niewystarczająca liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.
- Niewystarczające zasoby do świadczenia usług na poziomie lokalnym (infrastrukturalne, kompetencyjne, kadrowe).
- Niedostateczna liczba mieszkań treningowych dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.

1.2. Założenia dot. rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji wynikające z wniosków z diagnozy

Grunt dla procesu deinstytucjonalizacji stanowią usługi społeczne o charakterze profilaktycznym. System wsparcia rodziny musi opierać się przede wszystkim na sieciach lokalnego wsparcia rodziny w gminach, działających lokalnie i blisko osób wymagających pomocy. Kluczowymi elementami wsparcia rodziny jest praca socjalna, wsparcie asystentów rodziny, działalność placówek wsparcia dziennego, poradnictwo oraz wsparcie rodziny wspierającej. Jak wynika z diagnozy w województwie świętokrzyskim wszystkie formy wsparcia możliwe do wykorzystania w ramach obecnych uregulowań prawnych, nie są wystarczająco wykorzystywane. W związku z powyższym należy wspierać rozwój usług profilaktycznych i bezpośrednich usług środowiskowych wspierających dzieci i rodzinę. Ważnym elementem

rozwoju systemów wsparcia dzieci i rodzin jest koordynacja oraz współpraca multiprofesjonalna przedstawicieli różnorodnych służb, instytucji, zawodowców pomocowych.

W sytuacji dysfunkcyjności rodziny biologicznej i co za tym idzie wystąpieniem konieczności umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej konieczne, jest stosowanie zasady pierwszeństwa pieczy rodzinnej przed instytucjonalną. Należy intensyfikować działania gwarantujące zmianę struktury pieczy zastępczej poprzez ograniczenie jej form instytucjonalnych na rzecz form rodzinnych. Obecna liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka nie zaspokaja bieżących potrzeb. Istotnym elementem wsparcia świadczonego osobom opuszczającym pieczę zastępczą jest objęcie ich kompleksową, wielozakresową pomocą, a w szczególności mieszkalnictwem wspomagającym.

Integralną rolę w procesie wzmacniania potencjału rodzin odgrywa podnoszenie kompetencji kadry pracującej w obszarze wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej, co niewątpliwie ma wpływ na pozostawanie dzieci w środowisku rodzinnym oraz wzmocnienie roli i funkcji rodziny.

1.3. Rekomendacje

- Wspieranie rozwoju usług profilaktycznych wspierających rodzinę.
- Rozwój poradnictwa rodzinnego.
- Rozwój środowiskowych form resocjalizacji, terapii i wychowania adresowanej do młodzieży niedostosowanej społecznie lub zagrożonej niedostosowaniem społecznym.
- Wzmocnienie kompetencji kadr systemu wsparcia rodziny.
- Rozwój współpracy multiprofesjonalnej na rzecz wsparcia rodziny.
- Opracowywanie planów pomocy dziecku i rodzinie na podstawie prac zespołów multidyscyplinarnych.
- Podjęcie działań mających na celu stopniowe przekształcanie placówek całodobowego, długoterminowego pobytu dzieci i młodzieży w placówki wsparcia dziennego w społeczności lokalnej.
- Wspieranie rozwoju usług specjalistycznych i interwencyjnych dla osób doświadczających kryzysów (w tym tworzenie i rozwój m.in.: ośrodków interwencji kryzysowej i punktów interwencji kryzysowej).
- Wspieranie inicjatywy mającej na celu pozyskiwanie i przygotowywanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, wielozakresowe wsparcie rodzin zastępczych.
- Organizacja konferencji i kampanii społecznych zachęcających do pełnienia roli rodziny zastępczej zawodowej.
- Promowanie dobrych praktyk rodzicielstwa zastępczego.
- Wspieranie działań na rzecz osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą.
- Rozwój mieszkalnictwa wspomagającego dla osób opuszczających pieczę.
- Intensyfikowanie działań wspierających system adopcji (w tym wsparcie kandydatów na rodziców adopcyjnych, wielozakresowe wsparcie rodzin adopcyjnych, działania edukacyjne i medialne, wspieranie działań dotyczących pomocy specjalistycznej).

Kryteria premiujące w naborach w ramach FEŚ projekty, które:

- zakładają realizację działań na obszarach, gdzie dostępność do środowiskowych usług społecznych w zakresie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej jest najniższa (np.: nie realizowały usługi asystenta rodzin) w roku poprzedzającym rok ogłoszenia naboru.
- w swoich założeniach zakładają komplementarność działań realizowanych ze środków EFS+ oraz EFRR.
- zaplanowana interwencja jest komplementarna z działaniami lub innymi projektami finansowanymi ze środków UE, lub ze środków krajowych.
- zakładają współpracę multiprofesjonalną¹ w działaniach na rzecz wsparcia rodziny.
- realizowane w partnerstwie wielosektorowym – kryterium zostanie spełnione jeżeli projekt będzie realizowany w partnerstwie przez podmioty reprezentujące przynajmniej dwa różne sektory spośród następujących:
 - 1) sektora społecznego;
 - 2) sektora prywatnego;
 - 3) sektora publicznego.
- realizowane zgodnie z Lokalnym Planem Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych (LPDI) – kryterium zostanie spełnione, jeżeli Wnioskodawca we wniosku o dofinansowanie projektu wskaże, że zaplanowane w projekcie zadania wpisują się w założenia LPDI.
- zakładają zgodność z horyzontalną zasadą DI usług, tzn. projekt nie przewiduje inwestycji w infrastrukturę ani doposażenia placówek świadczących instytucjonalną całodobową opiekę długoterminową oraz dotyczy wyłącznie wsparcia w infrastrukturę i doposażenie służące rozwojowi usług świadczonych w społeczności lokalnej.
- w ramach kryterium oceniane będzie, czy Wnioskodawca wykazał, że liczba osób planowanych do zamieszkania w mieszkaniach objętych projektem jest zgodna z normami przyjętymi w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych (w wersji obowiązującej na dzień ogłoszenia naboru).
- w ramach kryterium oceniane będzie czy projekt dot. mieszkalnictwa jest zgodny z zasadami DI.
- mieszkania treningowe, mieszkania wspomagane oraz mieszkania z usługami/ze wsparciem nie mogą być zlokalizowane na nieruchomości, na której znajduje się placówka opieki instytucjonalnej.

1.4. Cel

Rozwój zintegrowanych rozwiązań wzmacniających rodziny, zwiększających udział rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu oraz wspierających proces usamodzielnienia osób opuszczających pieczę zastępczą.

¹ Współpraca multiprofesjonalna rozumiana zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Usług Społecznych 2021-2035, jako forma skoordynowanej współpracy/konsultacji pomiędzy specjalistami i przedstawicielami służb, instytucji, zawodowców pomocowych pracujących z rodziną.

1.5. Wykaz działań, przedsięwzięć regionalnych

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar I. Wsparcie rodziny i pieczy zastępczej	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja (zł)		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
1.	Kompleksowe wsparcie na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny, obejmujące m.in.: – działania asystenta rodziny, – poradnictwo dla rodzin, – powoływanie rodzin wspierających, – przeciwdziałanie przemocy, w tym wsparcie rodziny w ramach interwencji kryzysowej.	PR FEŚ EFS Plus Działanie 9.5	DWEFS	18 700 000 zł		
2.	Wspieranie tworzenia nowych miejsc opieki i wychowania w nowo tworzonych placówkach wsparcia dziennego lub wsparcie działalności istniejących placówek wsparcia dziennego.					
3.	Podniesienie kwalifikacji i kompetencji osób działających na rzecz wspierania rodziny, w tym asystentów rodziny na potrzeby świadczenia usług w środowisku lokalnym.					
4.	Wsparcie podmiotów, które realizują formy pomocy w zakresie usług aktywnej reintegracji społecznej i zawodowej. Tytuł naboru: Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego. Cel szczegółowy: Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego skierowanego do: społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne.	PR FEŚ Działanie 5.2	EFRR	27 738 750 zł		
5.	Inwestycje w mieszkania społeczne rozumiane jako mieszkania wspomagane (treningowe i wspierane). Tytuł naboru: Infrastruktura mieszkaniowa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią). Cel szczegółowy: Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne.	PR FEŚ Działanie 5.2	EFRR	11 000 000 zł		

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar I. Wsparcie rodziny i pieczy zastępczej	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja (zł)		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
6.	Organizacja szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej dla członków gminnych zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych.	Dotacja celowa od Wojewody Świętokrzyskiego	ROPS	200 000 zł	Planowana kontynuacja	
7.	Sfinansowanie funkcjonowania „Telefon zaufania dla osób w kryzysie”.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego	ROPS	2 000 zł	Planowana kontynuacja	
8.	Przeciwdziałanie przemocy — przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym — art. 4 ust. 1 pkt 32 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego „Program współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi na 2026 rok”	ROPS	150 000 zł	Planowana kontynuacja	
9.	Realizacja programów mających na celu zapobieganie przemocy rówieśniczej, w tym cyberprzemocy.					
10.	Realizacja programów pomocy psychologicznej, terapeutycznej i samopomocy dla ofiar przemocy w rodzinie – dorosłych i dzieci.					
11.	Programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy.					
12.	Przeciwdziałanie narkomanii – przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym art. 4 ust. 1 pkt 32 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego „Program współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi na 2026 rok”	DOZ	100 000 zł	Planowana kontynuacja	
13.	Wspieranie działań z zakresu profilaktyki uzależnienia od środków psychoaktywnych zgodnie z programami rekomendowanymi.					
14.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i ich bliskich.					
15.	Wspieranie działań służących upowszechnieniu wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych adresowanych do dorosłych i dzieci i młodzieży.					
16.	Prowadzenie działań, adresowanych do dzieci i młodzieży i ich opiekunów, ukierunkowanych na ograniczenie stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych.					

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar I. Wsparcie rodziny i pieczy zastępczej	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja (zł)		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
17.	Dofinansowanie działań mających na celu poprawę sprawności fizycznej i intelektualnej ludzi starszych w różnych sferach życia.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego „Program współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi na 2026 rok”	ROPS	W ramach obszaru współpracy: Pomoc społeczna	Planowana kontynuacja	
18.	Promowanie działań na rzecz pozyskiwania kandydatów na rodziców zastępczych i adopcyjnych.					
19.	Kompleksowa organizacja pikniku rodzinnego dla rodzin adopcyjnych oraz zawodowych rodzin zastępczych.	Środki z budżetu Samorządu Województwa Świętokrzyskiego oraz z dotacji celowej z Budżetu Państwa	ROPS	65 000 zł	Planowana kontynuacja	
20.	Wsparcie postadopcyjne dla rodzin i dzieci po przysposobieniu: – spotkania psychoterapeutyczne, – organizacja i prowadzenie zajęć dla dzieci z zakresu terapii integracji sensorycznej, – organizacja i prowadzenie warsztatów wspierających dla matek adopcyjnych, – prowadzenie warsztatów wspierających rozwój dziecka, – organizacja i prowadzenie treningu dla dzieci „EEG-Biofeedback”, – specjalistyczne poradnictwo i pomoc psychologiczna.	Dotacja celowa z budżetu państwa na prowadzenie ośrodków adopcyjnych	ŚOA	Działania realizowane zgodnie z ustawowymi zadaniami Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego w sposób ciągły.		
21.	Organizacja spotkania mikołajkowego dla rodziców adopcyjnych i zawodowych rodzin zastępczych z województwa świętokrzyskiego.					
22.	Prowadzenie szkoleń przygotowujących do pełnienia roli rodziców adopcyjnych i zastępczych wg programu PRIDE.					

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar I. Wsparcie rodziny i pieczy zastępczej	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja (zł)		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
23.	Działania informacyjno-promocyjne podejmowane przez Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny na rzecz rodzicielstwa adopcyjnego.					
24.	Inne aktywności na rzecz rodzin i dzieci wynikające z bieżących potrzeb (warsztaty integracyjne dla rodzin i dzieci, zajęcia dla dzieci z zakresu treningu umiejętności społecznych, lub/i profilaktyczno-edukacyjne).					
25.	Działania profilaktyczne na rzecz dzieci oraz osób dorosłych doświadczających przemocy w rodzinie – otwarty konkurs ofert Wojewody Świętokrzyskiego na wsparcie realizacji zadań w obszarze pomocy społecznej do organizacji pozarządowych (Zadanie 4).	Budżet Wojewody Świętokrzyskiego	ŚUW	Potencjalne wsparcie		
26.	Działania wspierające i integrujące dziecko oraz rodzinę – otwarty konkurs ofert Wojewody Świętokrzyskiego na wsparcie realizacji zadań w obszarze pomocy społecznej do organizacji pozarządowych (Zadanie 6).	Budżet Wojewody Świętokrzyskiego	ŚUW	Potencjalne wsparcie		
27.	Rządowy Program „Asystent Rodziny”.	Środki z Budżetu Państwa	ŚUW	Potencjalne wsparcie		
28.	Rządowy Program wsparcia powiatu w organizacji i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej.	Środki z Funduszu Pracy MRPIPS	ŚUW	Potencjalne wsparcie		

1.6. Wskaźniki

Lp.	Obszar I. Wsparcie rodziny i pieczy zastępczej	Wartość bazowa	Wartość docelowa (do końca 2028 r.)
1.	Liczba powiatów, w których działają interdyscyplinarne zespoły wsparcia rodziny.	-	5
2.	Liczba gmin, w których świadczona jest usługa asystenta rodziny.	91	95
3.	Liczba rodzin wspierających.	1	3
4.	Odsetek dzieci przebywających w pieczy zastępczej, które wychowują się w rodzinnej pieczy zastępczej.	68%	80%
5.	Liczba rodzin zastępczych zawodowych.	27	30
6.	Liczba rodzin zastępczych zawodowych pełniące funkcję pogotowia rodzinnego.	8	11
7.	Liczba rodzin zastępczych zawodowych specjalistyczne.	1	3
8.	Liczba rodzinnych domów dziecka.	14	15
9.	Liczba dzieci przysposobionych.	33	40
10.	Odsetek placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia całodobowego przekształconych w dzienne ośrodki wsparcia rodziny.	-	5%
11.	Liczba gmin, w których funkcjonują placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	47	55
12.	Liczba gmin, w których funkcjonują jednostki specjalistycznego poradnictwa.	48	60
13.	Wskaźnik liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.	8,2	7,2
14.	Wskaźnik liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa na 1000 mieszkańców.	7,2	6,2
15.	Liczba wypełnionych przez Policję „Niebieskich Kart – A” w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców.	247	199
16.	Liczba gmin, które realizują interwencję kryzysową.	24	35
17.	Liczba projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe w obszarze współpracy: Przeciwdziałania przemocy w ramach otwartych konkursów.	-	40

OBSZAR II. Osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, chorobę i niepełnosprawność

2.1. Kluczowe wnioski z diagnozy

- Województwo świętokrzyskie jest regionem najszybciej starzejącym się w Polsce.
- Maleją zasoby nieformalnej opieki nad osobami starszymi.
- Region charakteryzuje się jednym z najwyższych wskaźników liczby osób z niepełnosprawnościami prawnie na 1 tys. ludności.
- Osoby z niepełnosprawnościami częściej przynależą do starszych niż młodszych grup wiekowych.
- Zasoby infrastruktury wsparcia o charakterze dziennym nie są dostatecznie rozwinięte, a ich rozmieszczenie na terenie województwa jest nierównomierne. Brak tego typu infrastruktury najczęściej odnotowywany jest w południowej części województwa.
- W 18 gminach nie odnotowano realizowanych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.
- 88 gmin prognozują wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.
- 84 gminy nie realizowało specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.
- 11 gmin nie realizowało usług polegających na wsparciu mieszkańców w środowisku lokalnym przez asystenta osoby z niepełnosprawnościami.
- 31 gminy nie realizowały usługi opieki wytchnieniowej dla opiekuna faktycznego osoby potrzebującej wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
- 68 gmin nie realizowało sąsiedzkich usług opiekuńczych.
- 81 gminy nie realizowały usługi transportowej dla swoich mieszkańców zwiększającej mobilność osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
- Zdiagnozowano niedostateczny dostęp do leczenia geriatrycznego.
- Niewystarczająca liczba podmiotów zajmujących się rehabilitacją. Długi czas oczekiwania na możliwość korzystania z ww. usług.

2.2. Założenia dot. rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji wynikające z wniosków z diagnozy

Kluczowym wyzwaniem dla polityki społecznej województwa świętokrzyskiego staje się starzenie społeczeństwa. Wraz z postępującym starzeniem się populacji województwa świętokrzyskiego wzrastać będzie liczba osób z niepełnosprawnościami oraz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Należy przewidywać dynamiczny wzrost zapotrzebowania na usługi społeczne, których odbiorcami będzie coraz liczniejsza grupa seniorów, osób z niepełnosprawnościami wymagających opieki oraz całodobowego lub dziennego wsparcia. Na wyzwania związane ze starzeniem się populacji nakładać się będzie malejący potencjał opiekuńczy najbliższego otoczenia, wynikający m.in. z malejącego współczynnika dzietności czy ujemnego salda migracji, które obserwujemy w regionie. Co może w przyszłości skutkować nasileniem się problemów związanych z zapewnieniem właściwej opieki osobom starszym.

W przypadku osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu szczególnie ważny jest rozwój m.in.: usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, usług

asystenta osoby z niepełnosprawnością, usług sąsiedzkich, oraz infrastruktury społecznej o charakterze środowiskowym tj. dziennych domów pomocy, klubów seniora, klubów samopomocy oraz mieszkań wspomaganych. Wsparcie w zakresie mieszkalnictwa i dostosowania przestrzeni życiowej do potrzeb związanych z niepełnosprawnością, jest najbardziej kluczowe dla osób z niepełnosprawnością.

Głównym celem deinstytucjonalizacji jest rozwój usług uwzględniających podmiotowość jednostki, świadczonych w środowisku zamieszkania w warunkach domowych lub półstacjonarnych.

W kontekście zapewnienia działań podejmowanych na rzecz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu istotnym jest zapewnienie wsparcia ich opiekunom nieformalnym, niezbędny jest tu rozwój różnych form opieki wytchnieniowej. Jej zadaniem jest odciążenie członków rodzin, lub opiekunów osób wymagających intensywnego wsparcia przez pomoc w codziennych obowiązkach, lub zapewnienie czasowego zastępstwa w ich wykonywaniu.

2.3. Rekomendacje

- Wspieranie rozwoju środowiskowych usług społecznych w szczególności opiekuńczych i asystenckich.
- Wspieranie tworzenia i rozwoju placówek wsparcia dziennego.
- Rozwijanie oferty opieki wytchnieniowej dla opiekunów faktycznych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
- Promowanie przedsięwzięć skierowanych na placówki o charakterze długoterminowym, po przeszkoleniu kadry, rozszerzą swoją ofertę o usługi realizowane poza dotychczasowymi np. środowiskowe, w miejscu zamieszkania, mieszkania wspomagane.
- Realizacja okresowej oceny możliwości usamodzielnienia mieszkańców DPS.
- Wspieranie tworzenia oraz rozwoju podmiotów ekonomii społecznej sprofilowanych na świadczenie usług społecznych adresowanych do osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
- Wspieranie działań profilaktycznych, aktywizujących, edukacyjnych, usprawniających i integrujących adresowanych do osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Premiowanie w naborach w ramach FEŚ projektów, które:

- ➔ zakładają realizację działań na obszarach, gdzie dostępność do środowiskowych usług społecznych w zakresie wsparcia osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu jest najniższa (np.: nie realizowały usługi opiekuńczej w miejscu zamieszkania w roku poprzedzającym rok ogłoszenia naboru).
- ➔ w swoich założeniach zakładają komplementarność działań realizowanych ze środków EFS+ oraz EFRR.
- ➔ zaplanowana interwencja jest komplementarna z działaniami lub innymi projektami finansowanymi ze środków UE, lub ze środków krajowych.
- ➔ realizowane w partnerstwie wielosektorowym – kryterium zostanie spełnione jeżeli projekt będzie realizowany w partnerstwie przez podmioty reprezentujące przynajmniej dwa różne sektory spośród następujących:

- 1) sektora społecznego;
 - 2) sektora prywatnego;
 - 3) sektora publicznego.
- realizowane zgodnie z Lokalnym Planem Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych (LPDI) – kryterium zostanie spełnione, jeżeli Wnioskodawca we wniosku o dofinansowanie projektu wskaże, że zaplanowane w projekcie zadania wpisują się w założenia LPDI.
 - zakładają zgodność z horyzontalną zasadą DI usług, tzn. projekt nie przewiduje inwestycji w infrastrukturę ani doposażenia placówek świadczących instytucjonalną całodobową opiekę długoterminową oraz dotyczy wyłącznie wsparcia w infrastrukturę i doposażenie służące rozwojowi usług świadczonych w społeczności lokalnej.
 - w ramach kryterium oceniane będzie, czy Wnioskodawca wykazał, że liczba osób planowanych do zamieszkania w mieszkaniach objętych projektem jest zgodna z normami przyjętymi w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych (w wersji obowiązującej na dzień ogłoszenia naboru).
 - w ramach kryterium oceniane będzie czy projekt dot. mieszkalnictwa jest zgodny z zasadami DI.
 - mieszkania treningowe, mieszkania wspomagane oraz mieszkania z usługami/ze wsparciem nie mogą być zlokalizowane na nieruchomości, na której znajduje się placówka opieki instytucjonalnej.

2.4. Cel

Zbudowanie skutecznych i trwałych lokalnych systemów opieki długoterminowej opartych na dostosowanej do lokalnych potrzeb ofercie usług społecznych i zdrowotnych świadczonych w formie środowiskowej oraz dziennej.

2.5. Wykaz działań, przedsięwzięć regionalnych

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar II. Osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, chorobę i niepełnosprawność	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja (zł)		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
1.	Zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych oraz wsparcie procesu deinstytucjonalizacji poprzez: – tworzenie miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie usług świadczonych w społeczności lokalnej w nowych jak i istniejących placówkach zapewniających opiekę dzienną, – wsparcie dla usług asystenckich, opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w ramach opieki rodzinnej i środowiskowej, m.in.: w rodzinnych domach pomocy, usług asystenta osoby z niepełnosprawnościami, zapewnienia usług transportu indywidualnego, – usługi świadczone w mieszkaniach treningowych i mieszkaniach wspomaganych, – zapewnienie opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w zastępstwie za opiekunów będących członkami rodzin, w tym opieka wytchnieniowa, – wsparcie psychologiczne lub szkolenia dla opiekunów, w szczególności członków rodzin, w zakresie opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, – zapewnienie dodatkowych usług opiekuńczych, m.in.: teleopieka, wypożyczalnia sprzętu, codzienne dowożenie posiłków, drobne usługi remontowe, porządkowe, higieniczne, świadczone w domu oraz działania zapobiegające umieszczaniu osób w placówkach całodobowych (nie może być realizowane jako samodzielne przedsięwzięcie), – wsparcie procesu deinstytucjonalizacji instytucji całodobowych, m.in. przez rozwijanie usług środowiskowych poprzez personel placówki, – wsparcie działalności lub tworzenie nowych miejsc opieki medycznej w formach zdeinstytucjonalizowanych, w tym	PR FEŚ EFS Plus Działanie 9.4	DWEFS	30 000 000 zł	-	-

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar II. Osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, chorobę i niepełnosprawność	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja (zł)		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
	tworzenie nowych i wsparcie istniejących hospicjów domowych, – wsparcie długoterminowej medycznej opieki domowej nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym pielęgnarska opieka długoterminowa. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób związanych ze świadczeniem usług społecznych i/lub zdrowotnych na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej, w tym personelu opieki długoterminowej.					
2.	Wsparcie podmiotów, które realizują formy pomocy w zakresie usług aktywnej reintegracji społecznej i zawodowej. Tytuł naboru: Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego. Cel szczegółowy: Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego skierowanego do: społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne.	PR FEŚ Działanie 5.2	EFRR	27 738 750 zł		
3.	Inwestycje w mieszkania społeczne rozumiane jako mieszkania wspomagane (treningowe i wspierane). Tytuł naboru: Infrastruktura mieszkaniowa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią). Cel szczegółowy: Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne.	PR FEŚ Działanie 5.2	EFRR	11 000 000 zł		

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar II. Osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, chorobę i niepełnosprawność	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja (zł)		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
4.	Wsparcie Podstawowej Opieki Zdrowotnej (roboty budowlane, wyposażenie w sprzęt medyczny) w tym w zakresie wdrażania standardu dostępności. Tytuł naboru: Wsparcie Podstawowej Opieki Zdrowotnej, w tym w zakresie wdrażania standardu dostępności (wyłącznie dla instytucji ochrony zdrowia). Cel szczegółowy: Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.	PR FEŚ Działanie 5.3	EFRR	12 532 500 zł		
5.	Dofinansowanie działalności zakładów aktywności zawodowej	PFRON Samorząd Województwa Świętokrzyskiego	Organizatorzy Zakładów Aktywności Zawodowej	18 202 000 zł – PFRON 3 669 400 zł – Samorząd WŚ	Planowana kontynuacja	
6.	Realizacja projektu pn. „Tworzenie Lokalnych Systemów Wsparcia dla Seniorów” – Szkolenia kompetencyjne: asystent osób starszych, chorych i niesamodzielnych, opiekun osób chorych, starszych i niesamodzielnych, opiekunka środowiskowa, pierwsza pomoc przedmedyczna, – Spotkania Gminnego Zespołu ds. LSWS i Regionalnego Zespołu ds. LSWS, – „Dzień Zdrowia dla Seniora”, – „Świętokrzyskie spotkania senioralne”, – „Senior w plenerze”, – „Dzień seniora – spotkania z kulturą”. (obszar: województwo świętokrzyskie)	PR FEŚ EFS Plus Działanie 9.4	ROPS	4 477 192 zł	290 105 zł	-
7.	Realizacja projektu pn. „Tworzenie Lokalnych Systemów Wsparcia dla Seniorów” – Usługi społeczne: np. usługi opiekuńcze, asystenckie, opieka wytchnieniowa, rehabilitacja społeczna,	PR FEŚ EFS Plus Działanie 9.4	Partnerzy: 19 gmin powiatu kieleckiego	18 315 269,09 zł	974 719,55 zł	

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar II. Osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, chorobę i niepełnosprawność	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja (zł)		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
	– Usługi zdrowotne: np. specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, pakiety rehabilitacyjne, pomoc terapeutyczna, psycholog/psychoterapia, – Usługi wspierające: np. taksówka dla seniora, „Złota rączka”, Fryzjer/kosmetyczka. (obszar: miast Kielce, powiat kielecki)		wraz z miastem Kielce			
8.	Dofinansowanie robót budowlanych obiektów służących rehabilitacji w związku potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów.	Środki PFRON będące w dyspozycji Województwa Świętokrzyskiego	ROPS	2 000 000 zł	Planowana kontynuacja	
9.	Zadania zlecane do realizacji organizacjom pozarządowym z zakresu działalności na rzecz osób niepełnosprawnych.	Środki z budżetu samorządu województwa; Środki PFRON będące w dyspozycji Województwa Świętokrzyskiego	ROPS	1 500 000 zł	Planowana kontynuacja	
10.	Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych – art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego „Program współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi na 2026 rok”	ROPS	460 000 zł	Planowana kontynuacja	
11.	Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego i dyskryminacji wśród osób z niepełnosprawnością.					
12.	Zorganizowanie, przeprowadzenie i obsługa spotkania integracyjnego środowisk osób z niepełnosprawnościami.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego	ROPS	70 000 zł	Planowana kontynuacja	
13.	Obsługa Świętokrzyskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego	ROPS	10 000 zł	Planowana kontynuacja	

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar II. Osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, chorobę i niepełnosprawność	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja (zł)		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
14.	Obsługa Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego	ROPS	5 000 zł	Planowana kontynuacja	
15.	Obsługa Świętokrzyskiej Rady Seniorów.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego	ROPS	25 000 zł	Planowana kontynuacja	
16.	Inauguracja Roku Akademickiego Uniwersytetów III Wieku.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego	ROPS	130 000 zł	Planowana kontynuacja	
17.	Wydarzenie pn. „Forum Seniora”.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego	ROPS	40 000 zł	Planowana kontynuacja	
18.	Aktywny senior – upowszechnianie aktywności fizycznej i promowanie sportu wśród osób starszych.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego „Program współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi na 2026 rok”	DEKST	55 000 zł	Planowana kontynuacja	
19.	Sport osób niepełnosprawnych – organizacja lub udział w imprezach/wydarzeniach sportowych o randze wojewódzkiej, ogólnopolskiej, międzynarodowej	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego „Program współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi na 2026 rok”	DEKST	85 000 zł	Planowana kontynuacja	

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar II. Osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, chorobę i niepełnosprawność	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja (zł)		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
20.	Ochrona i promocja zdrowia, w tym działalność lecznicza – art. 4 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego „Program współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi na 2026 rok”	DOZ	270 000 zł	Planowana kontynuacja	
21.	Wspieranie działań skierowanych do osób z nadwagą i otyłością, które mają na celu ich aktywizację fizyczną oraz kształtowanie zachowań prozdrowotnych.					
22.	Wspieranie działań edukacyjnych skierowanych do pacjentów z cukrzycą oraz ich rodzin i opiekunów, które mają na celu ograniczenie powikłań cukrzycy i poprawę jakości życia chorych.					
23.	Wspieranie realizacji działań, programów edukacyjnych i programów rekomendowanych promujących zdrowie psychiczne dzieci, młodzieży i osób dorosłych oraz kształtujących ich umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.					
24.	Podjęmowanie działań informacyjno-edukacyjnych na rzecz profilaktyki chorób zawodowych i związanych z pracą.					
25.	Wspieranie działań/kampanii edukacyjnych mających na celu kształtowanie postaw prozdrowotnych sprzyjających przeciwdziałaniu chorobom cywilizacyjnym, w szczególności promujących zdrową dietę oraz regularną aktywność fizyczną.					
26.	Wspieranie działań w zakresie nauki udzielania pierwszej pomocy w różnych stanach zagrożenia zdrowia i życia.					
27.	Wspieranie inicjatyw promujących działania edukacyjne na temat szczepień ochronnych.					
28.	Dofinansowanie działań mających na celu poprawę sprawności fizycznej i intelektualnej ludzi starszych w różnych sferach życia.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego „Program współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami	ROPS	W ramach obszaru współpracy: Pomoc społeczna	Planowana kontynuacja	
29.	Inicjowanie, podejmowanie i promowanie wszelkiego rodzaju działań pomocowych zmierzających do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców województwa – dzieci, rodzin oraz osób starszych.					

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar II. Osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, chorobę i niepełnosprawność	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja (zł)		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
		pozarządowymi na 2026 rok”				
30.	Aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych i ich rodzin – otwarty konkurs ofert Wojewody Świętokrzyskiego na wsparcie realizacji zadań w obszarze pomocy społecznej do organizacji pozarządowych (Zadanie 1).	Budżet Wojewody Świętokrzyskiego	ŚUW	Potencjalne wsparcie		
31.	Działania na rzecz aktywizacji osób w podeszłym wieku lub integracji międzypokoleniowej, głównie skutkujące nawiązaniem więzi – otwarty konkurs ofert Wojewody Świętokrzyskiego na wsparcie realizacji zadań w obszarze pomocy społecznej do organizacji pozarządowych (Zadanie 2).	Budżet Wojewody Świętokrzyskiego	ŚUW	Potencjalne wsparcie		
32.	Standaryzacja modelu zatrudnienia wspomaganego w Polsce	EFS Plus	MRPiPS	Potencjalne wsparcie		
33.	„Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Wspomagane Społeczności Mieszkaniowe.	Potencjalnie Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	PFRON	Potencjalne wsparcie		
34.	„Centra opiekuńczo-mieszkalne”.	Fundusz Sprawiedliwości	ŚUW	Potencjalne wsparcie		
35.	Program wieloletni na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” – głównym celem Programu jest zwiększenie uczestnictwa osób starszych we wszystkich dziedzinach życia społecznego. Dofinansowanie przyznawane będzie w czterech priorytetowych obszarach: – Aktywność społeczna, – Partycypacja społeczna, – Włączenie cyfrowe, – Przygotowanie do starości.	Środki z Budżetu Państwa	ŚUW	Potencjalne wsparcie		
36.	Program wieloletni „Senior+” – celem strategicznym Programu jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym, poprzez dofinansowanie rozbudowy infrastruktury ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym oraz zwiększenie miejsc w ośrodkach wsparcia „Senior+”, tj. wsparcie działań	Środki z Budżetu Państwa	ŚUW	Potencjalne wsparcie		

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar II. Osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, chorobę i niepełnosprawność	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja (zł)		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
	jednostek samorządu w rozwoju na ich terenie sieci Dziennych Domów „Senior+” i Klubów „Senior+”.					
37.	Program „Opieka 75+” – bezpośrednim adresatem programu są gminy do 60 tys. mieszkańców, które przystępując do jego realizacji, otrzymają wsparcie finansowe na świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze.	Środki z Budżetu Państwa	ŚUW	Potencjalne wsparcie		
38.	„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – głównym celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.	Środki z Budżetu Państwa	ŚUW	Potencjalne wsparcie		
39.	„Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad: 1) dziećmi od ukończenia 2. roku życia do ukończenia 16. roku życia posiadającymi orzeczenie o niepełnosprawności lub 2) osobami niepełnosprawnymi posiadającymi: a) orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo b) orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem wymienionym w lit. a, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.	Środki z Budżetu Państwa	ŚUW	Potencjalne wsparcie		

2.6. Wskaźniki

Lp.	Obszar II. Osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, chorobę i niepełnosprawność	Wartość bazowa	Wartość docelowa (do końca 2028 r.)
1.	Liczba centrów usług społecznych.	12	18
2.	Liczba gmin, w których realizowano usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.	83	95
3.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania.	3 907	4 100
4.	Liczba gmin, w których realizowano specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.	18	30
5.	Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania.	102	426
6.	Liczba JST realizujące usługi asystenta osoby z niepełnosprawnością.	91	100
7.	Liczba osób objętych usługą asystenta osoby z niepełnosprawnością.	3 878	5 711
8.	Liczba gmin, w których realizowano sąsiedzkie usługi opiekuńcze.	34	50
9.	Liczba osób objętych sąsiedzkimi usługami opiekuńczymi.	337	754
10.	Liczba gmin, w których świadczone usługi opieki „wytchnieniowej” dla opiekuna.	71	78
11.	Liczba osób objętych usługą opieki „wytchnieniowej” dla opiekuna faktycznego osoby potrzebującej wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.	1 206	2 410
12.	Liczba gmin, które świadczyły usługi transportowe zwiększające mobilność osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.	21	51
13.	Liczba osób objętych ww. usługą transportową.	958	1 500
14.	Liczba klubów i inne miejsca spotkań dla seniorów.	257	300
15.	Liczba gmin, w których funkcjonują dzienne ośrodki wsparcia dla osób potrzebującej wsparcia (dzienne domy pomocy, kluby seniora, dzienne domy seniora).	58	63
16.	Liczba warsztatów terapii zajęciowej.	34	40
17.	Liczba zakładów aktywności zawodowej.	11	14
18.	Liczba projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe w obszarze współpracy: Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych w ramach otwartych konkursów.	-	120

OBSZAR III. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego

3.1. Kluczowe wnioski z diagnozy

- Niski wskaźnik liczby osób leczonych w poradniach dla osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego na 1000 mieszkańców w regionie (42,5), niższy o 13,8 pkt w stosunku do średniej wartości tego wskaźnika odnotowanej w kraju (56,3).
- Wzrost w okresie 4 lat liczby osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi o 87,7%.
- Nie odnotowano realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie 39 gmin.
- Nierównomierny dostęp do opieki psychiatrycznej w regionie, w szczególności ograniczony dostęp do świadczeń opieki psychiatrycznej dla mieszkańców terenów wiejskich.
- Trudności w dostępie do poradni psychologiczno-pedagogicznych (długi czas oczekiwania).
- Ograniczony dostęp do kompleksowego leczenia psychiatrycznego dzieci i młodzieży.
- Zbyt mała ilość środowiskowych form wsparcia tj.: centra zdrowia psychicznego, zespoły leczenia środowiskowego, mieszkania o charakterze wspomagającym dla osób chorujących psychicznie.

3.2. Założenia dot. rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji wynikające z wniosków z diagnozy

Kluczowym we wdrażaniu procesu deinstytucjonalizacji jest rozwój usług środowiskowych jak najbliżej miejsca zamieszkania. W działalności podmiotów zaangażowanych we wsparcie osób w kryzysie zdrowia psychicznego należy zwrócić szczególną uwagę na kwestię koordynacji usług społecznych i zdrowotnych. Celem rozwoju usług w formie środowiskowej oraz dziennej jest ograniczenie liczby hospitalizacji z powodu zaburzeń psychicznych, ograniczenie liczby osób przebywających w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz poszerzenie oferty pomocowej w środowisku lokalnym. Oferta ta ma pozwolić na wybór usług uwzględniających podmiotowość jednostki, jej indywidualne potrzeby i możliwość pełnienia przez nią dotychczasowych ról społecznych.

W procesie deinstytucjonalizacji ważne jest rozwijanie placówek świadczących środowiskowe wsparcie dla osób w kryzysie zdrowie psychicznego. Osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze w ośrodkach wsparcia. Są to jednostki organizacyjne pomocy społecznej dziennego pobytu, które wpisują się w idee deinstytucjonalizacji.

Ważną rolę w rehabilitacji osób w kryzysie zdrowia psychicznego pełnią mieszkania treningowe i wspomagane, szczególnie zapewniające koszyk usług dostosowanych do indywidualnych potrzeb osoby. Istotną funkcję w życiu osób w kryzysie zdrowia psychicznego pełnią podmioty reintegracyjne, które mają na celu stwarzanie osobom z niepełnosprawnością – w tym: osobom z zaburzeniami psychicznymi możliwości uczestniczenia w rehabilitacji społecznej i zawodowej.

3.3. Rekomendacje

- Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania.
- Rozwój dziennych form pomocy i wsparcia – upowszechnianie działalności ośrodków wsparcia, w tym środowiskowych domów samopomocy oraz mieszkań chronionych.
- Rozwój form wsparcia o charakterze samopomocowym – klubów samopomocy, kręgów wsparcia, grup samopomocowych.
- Wspieranie tworzenia miejsc pracy wysokiej jakości, w tym w szczególności w zakładach aktywności zawodowej i przedsiębiorstwach społecznych.
- Rozwój kompetencji kadry realizującej usługi na rzecz osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego.
- Wspieranie podmiotów świadczących usługi społeczne dla osób w kryzysie psychicznym – organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej.
- Koordynacja usług oparcia społecznego dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego świadczonych w ramach systemu pomocy społecznej z usługami zdrowotnymi realizowanymi zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
- Podejmowanie działań sprzyjających napływowi do województwa świętokrzyskiego kadr medycznych, w tym w szczególności: lekarzy psychiatrów (np. programy stypendialne).

Premiowanie w naborach w ramach FEŚ projektów, które:

- zakładają realizację działań na obszarach, gdzie dostępność do środowiskowych usług społecznych w zakresie wsparcia osób w kryzysie zdrowia psychicznego funkcjonowaniu jest najniższa (np.: nie realizowały specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania w roku poprzedzającym rok ogłoszenia naboru).
- w swoich założeniach zakładają komplementarność działań realizowanych ze środków EFS+ oraz EFRR.
- zaplanowana interwencja jest komplementarna z działaniami lub innymi projektami finansowanymi ze środków UE, lub ze środków krajowych.
- realizowane w partnerstwie wielosektorowym – kryterium zostanie spełnione jeżeli projekt będzie realizowany w partnerstwie przez podmioty reprezentujące przynajmniej dwa różne sektory spośród następujących:
 - 1) sektora społecznego;
 - 2) sektora prywatnego;
 - 3) sektora publicznego.
- realizowane zgodnie z Lokalnym Planem Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych (LPDI) – kryterium zostanie spełnione, jeżeli Wnioskodawca we wniosku o dofinansowanie projektu wskaże, że zaplanowane w projekcie zadania wpisują się w założenia LPDI.
- zakładają zgodność z horyzontalną zasadą DI usług, tzn. projekt nie przewiduje inwestycji w infrastrukturę ani doposażenia placówek świadczących instytucjonalną całodobową opiekę długoterminową oraz dotyczy wyłącznie wsparcia w infrastrukturę i doposażenie służące rozwojowi usług świadczonych w społeczności lokalnej.

- w ramach kryterium oceniane będzie, czy Wnioskodawca wykazał, że liczba osób planowanych do zamieszkania w mieszkaniach objętych projektem jest zgodna z normami przyjętymi w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych (w wersji obowiązującej na dzień ogłoszenia naboru).
- w ramach kryterium oceniane będzie czy projekt dot. mieszkalnictwa jest zgodny z zasadami DI.
- mieszkania treningowe, mieszkania wspomagane oraz mieszkania z usługami ze wsparciem nie mogą być zlokalizowane na nieruchomości, na której znajduje się placówka opieki instytucjonalnej.

3.4. Cel

Poprawa dostępu do usług opieki psychiatrycznej oraz oparcia społecznego dla dzieci i młodzieży, oraz dorosłych doświadczających kryzysu psychicznego.

3.5. Wykaz działań, przedsięwzięć regionalnych:

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar III. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja (zł)		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
1.	Wsparcie podmiotów, które realizują formy pomocy w zakresie usług aktywnej reintegracji społecznej i zawodowej. Tytuł naboru: Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego. Cel szczegółowy: Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego skierowanego do: społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne.	PR FEŚ Działanie 5.2	EFRR	27 738 750 zł		
2.	Inwestycje w mieszkania społeczne rozumiane jako mieszkania wspomagane (treningowe i wspierane). Tytuł naboru: Infrastruktura mieszkaniowa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią). Cel szczegółowy: Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne.	PR FEŚ Działanie 5.2	EFRR	11 000 000 zł		
3.	Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych – przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym – art. 4 ust. 1 pkt 32 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego „Program współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi na 2026 rok”	DOZ	100 000 zł	Planowana kontynuacja	
4.	Wspieranie działań mających na celu doskonalenie kompetencji kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów alkoholowych.					
5.	Realizacja pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej, edukacyjnej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemami alkoholowymi.					
6.	Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej oraz reintegracji społecznej					

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar III. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja (zł)		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
	dla osób uzależnionych, współuzależnionych i dorosłych dzieci alkoholików.					
7.	Wspieranie działań mających celu przeciwdziałanie Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych oraz Płodowemu Zespołowi Alkoholowemu.					
8.	Wspieranie realizacji działań, programów edukacyjnych i programów rekomendowanych promujących zdrowie psychiczne dzieci, młodzieży i osób dorosłych oraz kształtujących ich umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego „Program współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi na 2026 rok”	DOZ	W ramach obszaru: Ochrona i promocja zdrowia, w tym działalność lecznicza	Planowana kontynuacja	
9.	Prowadzenie kampanii szkoleniowo – informacyjnej, promującej zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi adresowanej do pracodawców oraz kadry publicznych służb zatrudnienia.	PR FEŚ EFS Plus	WUP Kielce	Planowana forma wsparcia		
10.	Program "Od zależności ku samodzielności" - wsparcie finansowe projektów z zakresu pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi. W ramach celu głównego wyznaczone są następujące Moduły: – MODUŁ I Wsparcie rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi; – MODUŁ II Samopomoc; – MODUŁ III Umożliwianie osobom z zaburzeniami psychicznymi zdobywania kompetencji niezbędnych do samodzielnego życia; – MODUŁ IV Integracja i innowacyjność.	Budżet Państwa	ŚUW	Planowana forma wsparcia		

3.6. Wskaźniki

Lp.	Obszar III. Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Wartość bazowa	Wartość docelowa (do końca 2028 r.)
1.	Liczba osób, korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	2 638	2 800
2.	Liczba gmin, które realizują specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	63	70
3.	Liczba ośrodków wsparcia – ogółem.	161	180
4.	Liczba środowiskowych domów samopomocy.	49	52
5.	Liczba mieszkań wspomaganych – ogółem.	329	350
6.	Liczba ośrodków środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.	7	9
7.	Liczba projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe w obszarze współpracy: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych w ramach otwartych konkursów.	-	12

OBSZAR IV. Osoby w kryzysie bezdomności

4.1. Kluczowe wnioski z diagnozy

- W regionie 2 gminy realizowały usługę polegającą na pracy z osobami w kryzysie bezdomności (streetworking).
- Wzrosła liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności.
- Główną przyczyną bezdomności jest nadużywanie alkoholu.
- Najczęściej osoby w kryzysie bezdomności oczekują wsparcia w formie: schronienia, wyżywienia, mieszkania.
- Wskaźnik liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności systematycznie się zwiększa.
- Na obszarze 4 powiatów nie odnotowano placówek świadczących pomoc dla osób w kryzysie bezdomności.
- Zmniejszyła się liczba placówek tj.: noclegownie, schroniska dla osób bezdomnych, ogrzewalnie, zwiększyła się natomiast liczba osób w kryzysie bezdomności.
- Niewystarczająca liczba mieszkań treningowych i innych form mieszkalnictwa.

4.2. Założenia dot. rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji wynikające z wniosków z diagnozy

Bezdomność to jedna z najbardziej złożonych form wykluczenia społecznego. Spora część osób w kryzysie bezdomności znajduje się poza wszelkimi statystykami, liczeni są tylko ci, którzy zwracają się o pomoc. Osoby w kryzysie bezdomności mogą skorzystać ze świadczeń pieniężnych, takich jak zasiłek celowy, okresowy, stały, oraz świadczeń niepieniężnych. Wśród nich szczególną rolę pełni praca socjalna, która ma na celu pomóc w odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Formą pracy socjalnej z osobami bezdomnymi jest w szczególności streetworking.

W procesie wsparcia osób bezdomnych ważną rolę odgrywa udostępnianie i rozwijanie innych form pomocy pozainstytucjonalnej, np. „najpierw mieszkanie” będące specjalistyczną formą pomocy kierowaną do osób od lat korzystających z tradycyjnej pomocy z tytułu bezdomności i mimo tego nadal pozostających bez domu: cierpiących z powodu zaburzeń psychicznych lub uzależnionych. Stąd potrzeba propagowania i rozwoju różnorodnych rozwiązań mieszkaniowych, mając na uwadze możliwość zaadaptowania ich do lokalnych warunków i możliwości, a także popularyzacja wiedzy o modelu „najpierw mieszkanie” oraz najmie socjalnym.

4.3. Rekomendacje

- Prowadzenie działań profilaktycznych i interwencyjnych pozwalających kontrolować zadłużenie i zapobiegać eksmisjom.
- Rozwój poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego, prawnego, doradztwa, terapii uzależnień w celu wsparcia osób zagrożonych bezdomnością oraz w kryzysie.
- Rozwój mieszkalnictwa treningowego lub wspomaganego oraz innych form mieszkalnictwa, w tym wspieranie programów opartych na modelu „najpierw mieszkanie” i innych modelach mających na celu wyjście osoby z kryzysu bezdomności.
- Wsparcie rozwoju infrastruktury wykorzystywanej w ramach najmu socjalnego.

Kryteria premiujące w naborach w ramach FEŚ projekty, które:

- zakładają realizację działań na obszarach, gdzie dostępność do usług społecznych w zakresie wsparcia osób w kryzysie bezdomności jest najniższa (np.: nie odnotowano schronisk, noclegowni dla osób w kryzysie bezdomności) w roku poprzedzającym rok ogłoszenia naboru.
- w swoich założeniach zakładają komplementarność działań realizowanych ze środków EFS+ oraz EFRR.
- zaplanowana interwencja jest komplementarna z działaniami lub innymi projektami finansowanymi ze środków UE, lub ze środków krajowych.
- realizowane w partnerstwie wielosektorowym – kryterium zostanie spełnione jeżeli projekt będzie realizowany w partnerstwie przez podmioty reprezentujące przynajmniej dwa różne sektory spośród następujących:
 - 1) sektora społecznego;
 - 2) sektora prywatnego;
 - 3) sektora publicznego.
- realizowane zgodnie z Lokalnym Planem Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych (LPDI) – kryterium zostanie spełnione, jeżeli Wnioskodawca we wniosku o dofinansowanie projektu wskaże, że zaplanowane w projekcie zadania wpisują się w założenia LPDI.
- zakładają zgodność z horyzontalną zasadą DI usług, tzn. projekt nie przewiduje inwestycji w infrastrukturę ani doposażenia placówek świadczących instytucjonalną całodobową opiekę długoterminową oraz dotyczy wyłącznie wsparcia w infrastrukturę i doposażenie służące rozwojowi usług świadczonych w społeczności lokalnej.
- w ramach kryterium oceniane będzie, czy Wnioskodawca wykazał, że liczba osób planowanych do zamieszkania w mieszkaniach objętych projektem jest zgodna z normami przyjętymi w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych (w wersji obowiązującej na dzień ogłoszenia naboru).
- w ramach kryterium oceniane będzie czy projekt dot. mieszkalnictwa jest zgodny z zasadami DI.
- mieszkania treningowe, mieszkania wspomagane oraz mieszkania z usługami/ze wsparciem nie mogą być zlokalizowane na nieruchomości, na której znajduje się placówka opieki instytucjonalnej.

4.4. Cel

Stworzenie kompleksowego i skutecznego systemu usług dla osób w kryzysie bezdomności.

4.5. Wykaz działań, przedsięwzięć regionalnych

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar IV. Osoby w kryzysie bezdomności	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja (zł)		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
1.	Wsparcie podmiotów, które realizują formy pomocy w zakresie usług aktywnej reintegracji społecznej i zawodowej. Tytuł naboru: Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego. Cel szczegółowy: Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego skierowanego do: społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne.	PR FEŚ Działanie 5.2	EFRR	27 738 750 zł		
2.	Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem pomocy dla osób bezdomnych.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego „Program współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi na 2026 rok”	ROPS	W ramach obszaru współpracy: Pomoc społeczna	Planowana kontynuacja	
3.	Łagodzenie skutków ubóstwa i wsparcie programów na rzecz wyjścia z trudnych sytuacji życiowych poprzez wsparcie m.in. banków żywności, schronisk dla bezdomnych, noclegowni.					
4.	Działania na rzecz wsparcia dla osób bezdomnych – poprzez realizowanie programów wychodzenia z bezdomności oraz poprawę warunków bytowych – otwarty konkurs ofert Wojewody Świętokrzyskiego na wsparcie realizacji zadań w obszarze pomocy społecznej do organizacji pozarządowych (Zadanie 3).	Budżet Wojewody Świętokrzyskiego	ŚUW	Potencjalne wsparcie		

4.6. Wskaźniki

Lp.	Obszar IV. Osoby w kryzysie bezdomności	Wartość bazowa	Wartość docelowa (do końca 2028 r.)
1.	Liczba gmin realizujących standard działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie mieszkalnictwa pozwalających kontrolować zadłużenie i zapobiegać eksmisjom.	-	10
2.	Liczbę gmin, które realizowały wsparcie w ramach programu „najpierw mieszkanie”.	-	10
3.	Liczba gmin, w których świadczone usługi streetworkerów.	2	5
4.	Liczba placówek dla osób w kryzysie bezdomności (noclegownie, schroniska dla osób bezdomnych, ogrzewalnie).	20	21
5.	Liczba utworzonych społecznych agencji najmu, zapewniających możliwość wynajęcia lokalu mieszkalnego m.in. osobom w kryzysie bezdomności lub zagrożonym bezdomnością.	-	1

OBSZAR V. Aktywna integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

5.1. Kluczowe wnioski z diagnozy

- Na koniec 2024 r. wartość stopy bezrobocia po korekcie GUS w województwie świętokrzyskim (7,5%) była wyższa o 2,4 pkt proc. w stosunku do stopy bezrobocia w Polsce (5,1%).
- W regionie jako długotrwale bezrobotni zarejestrowanych było 52,5% kobiet.
- Populacja długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się o 1,3%.
- Odnotowano spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.
- Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu narkomanii była wyższa.
- Odnotowano wzrost liczby rodzin i liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.
- W regionie w 2024 roku wydano mniej pozytywnych decyzji na pobyt dla cudzoziemców w odniesieniu do 2023 roku.
- 20 gmin realizowały usługi reintegracji społeczno-zawodowej w formie: klubu integracji społecznej, centrum integracji społecznej, zakładu aktywności zawodowej, warsztatu terapii zawodowej.
- 59 gmin jest zdecydowana na prowadzenie działań z zakresu szerokorozumianej aktywnej integracji (inna niż podmioty reintegracji społeczno-zawodowej) i w najbliższych latach prognozuje wzrost zapotrzebowania na działania związane z tego rodzaju usługami.

5.2. Założenia dot. rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji wynikające z wniosków z diagnozy

W ostatnich latach dużą uwagę zwracamy na ubóstwo, sferę niedostatku. W województwie świętokrzyskim wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców maleje. Jednakże nasz region był w gronie ośmiu województw, w których wskaźnik ten osiągnął wartość nieznacznie powyżej średniej krajowej.

Ubóstwo często koreluje z bezrobociem, a w szczególności z bezrobociem długotrwłym, które może prowadzić do tzw. dziedziczenia biedy. Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie świętokrzyskim wciąż utrzymuje się na wysokim poziomie. Zaliczmy się do regionów o najwyższej stopie bezrobocia.

Alkoholizm i narkomania mogą prowadzić do trwałego wykluczenia społecznego. W regionie obserwujemy spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, przy jednoczesnym wzroście korzystających ze wsparcia z powodu narkomanii. Alkoholizm i narkomania są głównymi przyczynami bezdomności czy umieszczenia dzieci w pieczy instytucjonalnej, często w kryzysowych sytuacjach.

W zakresie ostatnich lat nasilonego procesu migracji po wybuchu konfliktu zbrojnego za wschodnią granicą kraju sytuacja w regionie zaczyna się stopniowo stabilizować. W województwie świętokrzyskim wydano najmniej w całym kraju decyzji na pobyt obcokrajowców.

Skupiając uwagę na mieszkańców regionu, zauważalne są oczekiwania w zakresie realizacji działań z zakresu szerokorozumianej aktywnej integracji – aktywizacji wykraczającej poza usługi reintegracji społecznej i zawodowej.

5.3. Rekomendacje

- Realizacja działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu w regionie.
- Stworzenie możliwości wyjścia ze strefy długotrwałego bezrobocia.
- Wsparcie dla NGO w zakresie działań na rzecz integracji społecznej i ekonomii społecznej.
- Wdrożenie działań koncentrujących się na wsparcie usług reintegracji społeczno-zawodowej (KIS, CIS, ZAZ, WTZ).
- Prowadzenie projektów z zakresu szerokorozumianej aktywnej integracji (aktywizacja wykraczająca poza usługi reintegracji społecznej i zawodowej).
- Rozwój wsparcia środowiskowego i poszerzenie zakresu współpracy międzysektorowej w zakresie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej.
- Wsparcie podmiotów, które realizują formy pomocy w zakresie usług aktywnej reintegracji społecznej i zawodowej.
- Zwiększenie wiedzy i kompetencji kary zarządzającej i pracowników jednostek z zakresu możliwości prowadzenia działań aktywnej integracji.
- Realizowanie kampanii, spotkań, wydarzeń rozpowszechniających idee ekonomii społecznej.

Kryteria premiujące w naborach w ramach FEŚ projekty, które:

- **zakładają realizację działań na obszarach, gdzie dostępność do usług reintegracji społeczno-zawodowej jest najniższa (np.: nie realizowały usług w tym zakresie) w roku poprzedzającym rok ogłoszenia naboru.**
- **w swoich założeniach zakładają komplementarność działań realizowanych ze środków EFS+ oraz EFRR.**
- **zaplanowana interwencja jest komplementarna z działaniami lub innymi projektami finansowanymi ze środków UE, lub ze środków krajowych.**
- **realizowane w partnerstwie wielosektorowym – kryterium zostanie spełnione jeżeli projekt będzie realizowany w partnerstwie przez podmioty reprezentujące przynajmniej dwa różne sektory spośród następujących:**
 - 1) sektora społecznego;**
 - 2) sektora prywatnego;**
 - 3) sektora publicznego.**
- **realizowane zgodnie z Lokalnym Planem Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych (LPDI) – kryterium zostanie spełnione, jeżeli Wnioskodawca we wniosku o dofinansowanie projektu wskaże, że zaplanowane w projekcie zadania wpisują się w założenia LPDI.**
- **zakładają zgodność z horyzontalną zasadą DI usług, tzn. projekt nie przewiduje inwestycji w infrastrukturę ani doposażenia placówek świadczących instytucjonalną całodobową opiekę długoterminową oraz dotyczy wyłącznie wsparcia w infrastrukturę i doposażenie służące rozwojowi usług świadczonych w społeczności lokalnej.**

- w ramach kryterium oceniane będzie, czy Wnioskodawca wykazał, że liczba osób planowanych do zamieszkania w mieszkaniach objętych projektem jest zgodna z normami przyjętymi w Rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych (w wersji obowiązującej na dzień ogłoszenia naboru).
- w ramach kryterium oceniane będzie czy projekt dot. mieszkalnictwa jest zgodny z zasadami DI.
- mieszkania treningowe, mieszkania wspomagane oraz mieszkania z usługami/ze wsparciem nie mogą być zlokalizowane na nieruchomości, na której znajduje się placówka opieki instytucjonalnej.

5.4. Cel

Rozwój usług społecznych wspierających aktywną integrację społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

5.5. Wykaz działań, przedsięwzięć regionalnych

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar V. Aktywna integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
1.	Wsparcie podmiotów, które realizują formy pomocy w zakresie usług aktywnej reintegracji społecznej i zawodowej. Tytuł naboru: Pozostała infrastruktura społeczna przyczyniająca się do włączenia społecznego. Cel szczegółowy: Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego skierowanego do: społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne.	PR FEŚ Działanie 5.2	EFRR	27 738 750 zł		
2.	Inwestycje w mieszkania społeczne rozumiane jako mieszkania wspomagane (treningowe i wspierane). Tytuł naboru: Infrastruktura mieszkaniowa (inna niż dla migrantów, uchodźców i osób objętych ochroną międzynarodową lub ubiegających się o nią). Cel szczegółowy: Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne.	PR FEŚ Działanie 5.2	EFRR	11 000 000 zł		
3.	Realizacja projektu „Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim”: – Badania dotyczące diagnozowania i monitorowania sytuacji regionalnej w zakresie usług społecznych; – Szkolenia dla kandydatów na superwizorów pracy socjalnej; – Szkolenia stacjonarne z zakresu tworzenia i wdrażania LPDI; – Specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownik socjalny wraz z egzaminem;	FERS EFS Plus Działanie 04.13	ROPS	2 560 157,14 zł	3 798 439,98 zł	1 683 883,56 zł

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar V. Aktywna integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
	– Konferencje tematyczne z zakresu rozwoju usług społecznych i DI; – Organizacja szkoleń dla kadr jst, jopis: „Praca z młodzieżą w kryzysie zdrowia psychicznego”; „Szkolenie dot. bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych”; „Superwizja pracy socjalnej”; „Trzydniowa wizyta studyjna do miejsc realizacji usług społecznych i DI”; „Szkolenie z zakresu podnoszenia kompetencji CUS”; „Strategie przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu, radzenie sobie ze stresem, rozwiązywanie konfliktów w pracy z klientem”; „Wdrażanie procedury zabezpieczania dzieci z art.12 a” „Uwzględnianie ekonomii społecznej w dokumentach strategicznych”; „Szkolenie jednodniowe dot. ścieżek reintegracji – współpraca JST z podmiotami zatrudnienia socjalnego, ZAZ, WTZ”; „Wizyty jednodniowe studyjno-szkoleniowe upowszechniające zatrudnienie socjalne”; „Aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami – trudna sztuka motywowania/ZAZ, WTZ,CUS/OPS” „Szkolenie dotyczące uwrażliwiania na niedyskryminację i różnorodność grup społecznych”; „Szkolenie dla kadr organizujących usługi społeczne dotyczące zmian prawnych w obszarze wsparcia rodziny i DI usług społecznych w tym pieczy zastępczej”; „Zamówienia publiczne w praktyce”; „Szkolenie z zakresu wspomagania więzi rodzinnych oraz działań wspierających rodzinę oraz na rzecz DI systemu pieczy zastępczej”;					

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar V. Aktywna integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
	„Szkolenie poświęcone m.in. obsłudze i wsparciu integracji cudzoziemców” – Forum Inicjatyw Lokalnych, spotkanie PES, OWES, ROPS Polski Wschodniej; – Konkurs i gala "Świątokrzyski Lider Ekonomii Społecznej"; – Sieciowanie podmiotów ekonomii społecznej; – Kampania promocyjna podczas kiermaszów ekonomii społecznej; – Dni ekonomii społecznej na uczelniach wyższych.					
4.	Pomoc Społeczna , w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób – art. 4 ust. 1 pkt 1, 1a, 2, 10, 25 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego „Program współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi na 2026 rok”	ROPS	676 000 zł	Planowana kontynuacja	
5.	Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem pomocy dla osób bezdomnych.					
6.	Dofinansowanie działań mających na celu poprawę sprawności fizycznej i intelektualnej ludzi starszych w różnych sferach życia.					
7.	Inicjowanie, podejmowanie i promowanie wszelkiego rodzaju działań pomocowych zmierzających do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców województwa – dzieci, rodzin oraz osób starszych.					
8.	Promowanie działań na rzecz pozyskiwania kandydatów na rodziców zastępczych i adopcyjnych.					
9.	Działania edukacyjno-informacyjne na rzecz ochrony konsumentów.					
10.	Łagodzenie skutków ubóstwa i wsparcie programów na rzecz wyjścia z trudnych sytuacji życiowych poprzez wsparcie art. banków żywności, schronisk dla bezdomnych, noclegowni.					

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar V. Aktywna integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
11.	Działania w obszarze ekonomii społecznej – art. 4 ust. 1 pkt 2, 11, 34 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego „Program współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi na 2026 rok”	ROPS	60 000 zł	Planowana kontynuacja	
12.	Upowszechnienie idei ekonomii społecznej oraz budowanie jej marki poprzez organizacje lokalnych wydarzeń promocyjnych z udziałem społeczności i samorządu lokalnego.					
13.	Organizacja gali finału konkursu "Świętokrzyski Anioł Dobroci".	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego	ROPS	130 000 zł	Planowana kontynuacja	
14.	Realizacja działań obejmujących pośrednictwo w ramach sieci EURES wraz z doradztwem w zakresie mobilności na rynku pracy. Działania informacyjne mające na celu upowszechnianie wiedzy nt. zjawiska handlu ludźmi wśród młodzieży szkolnej, osób poszukujących pracy, cudzoziemców.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego	WUP Kielce	Planowana forma wsparcia	-	-
15.	Świadczenie indywidualnego i grupowego poradnictwa zawodowego przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej.	Budżet Samorządu Województwa Świętokrzyskiego	WUP Kielce	Planowana forma wsparcia	-	-
16.	Organizacja szkoleń zawodowych w ramach projektów: „Pracownik kapitałem firmy. Postaw na jego rozwój z Bazą Usług Rozwojowych” oraz „Buduj swój Rozwój – Baza Usług Rozwojowych”.	PR FEŚ EFS Plus	WUP Kielce	Planowana forma wsparcia	-	-
17.	Prowadzenie kampanii szkoleniowo – informacyjnej, promującej zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi adresowanej do pracodawców oraz kadry publicznych służb zatrudnienia.	PR FEŚ EFS Plus	WUP Kielce	Planowana forma wsparcia	-	-

Lp.	Działanie/przedsięwzięcie Obszar V. Aktywna integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Źródło finansowania	Realizator	Planowana alokacja		
				2026 r.	2027 r.	2028 r.
18.	Działania wspierające dla osób wykluczonych społecznie i/lub zagrożonych wykluczeniem społecznym – otwarty konkurs ofert Wojewody Świętokrzyskiego na wsparcie realizacji zadań w obszarze pomocy społecznej do organizacji pozarządowych (Zadanie 5).	Budżet Wojewody Świętokrzyskiego	ŚUW	Potencjalne wsparcie		
19.	Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej przez Kielecko-Ostrowieckie Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej.	PR FEŚ EFS Plus	KOOWES	Potencjalne wsparcie		
20.	Wsparcie podmiotów ekonomii społecznej przez Świętokrzyskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej.	PR FEŚ EFS Plus	ŚOWES	Potencjalne wsparcie		

5.6. Wskaźniki:

Lp.	Obszar V. Aktywna integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	Wartość bazowa	Wartość docelowa (do końca 2028 r.)
1.	Liczba uczestników szkoleń, którzy podnieśli swoje kompetencje.	-	700
2.	Liczba zorganizowanych konferencji.	-	4
3.	Liczba zorganizowanych spotkań sieciujących dla podmiotów ekonomii społecznej.	-	6
4.	Liczba przeprowadzonych konkursów nagradzających osoby, podmioty i instytucje.	-	6
5.	Liczba zorganizowanych wizyt studyjnych.	-	6
6.	Liczba projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe w obszarze współpracy: Pomoc społeczna w ramach otwartych konkursów.	-	140
7.	Liczba projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe w obszarze współpracy: Ekonomia społeczna w ramach otwartych konkursów.	-	21
8.	Liczba gmin, które realizowały usługi szeroko rozumianej aktywnej integracji (aktywizacja wykraczająca poza usługi reintegracji społecznej i zawodowej).	-	59
9.	Liczba gmin, które realizowały usługi reintegracji społeczno-zawodowej (w formie: KIS/CIS/ZAZ/WTZ).	20	26

5. Monitoring

Monitoring zapewni zgodność działań finansowanych ze środków europejskich oraz środków własnych samorządu województwa z właściwymi dokumentami strategicznymi, pozwoli na bieżąco weryfikować stan realizacji Planu. Dokument, w zależności od potrzeb, może być aktualizowany.